

عبدالرضا فرجی‌راد، استاد ژئوپلیتیک:

بحران‌های داخلی اجازه‌دگرگیری جدید را به ترامپ نخواهد داد

فرجی‌راد، استاذ ژئوپلیتیک و سفیر سابق ایران در مجارستان و نرروز در گفت‌وگو با فرهیختگان، وتوی مصوبه مجلس نمایندگان آمریکا در خصوص محدودیت رئیس‌جمهور این کشور برای حمله به ایران) از سوی ترامپ را مورد بررسی قرار داد. مشروح این گفت‌وگو در ادامه از نظر می‌گذرد.

۱۱۱

جمهوری خواهان سنا نمی‌خواستند ترامپ بیش از این تضعیف شود

ارز یابی شما از مصوبه مجلس سنا و تایید نظر ترامپ چیست و آیا باید در انتظار اتفاقات تازه‌ای در این زمینه بود؟

از یک‌سو اکثریت مجلس سنا در دست جمهوری خواهان است و از سوی دیگر ترامپ در مسائلی چون کرونا، حل‌وفصل مسائل خاورمیانه، کاهش جدی قیمت نفت و حتی به‌خاطر مصاحبه‌هایی که درخصوص مسائل بهداشتی و درمانی داشت و مسئولان عالی پدشاشتی آمریکا نسبت به اظهارنظرات او واکنش نشان دادند، مکرر تضعیف شده‌است، از این‌رو نباید عدم حصول رأی دوسوم در مجلس سنا را غیرطبیعی دانست. از طرف دیگر به انتخابات ایالات متحده نزدیک هستیم و کمتر از ۶ ماه فرصت باقی‌مانده است، جمهوری خواهان نمی‌خواهند به‌هیچ‌وجه درمقابل جو بایدن بازنده باشند. البته درون حزب جمهوری‌خواه هم احتمال ضعیفی وجود دارد که فرد دیگری غیر از ترامپ برای نامزدی در انتخابات معرفی شود. با این توصیفات اگر نمایندگان جمهوری‌خواه سنا می‌خواستند یک رای منفی دیگر به ترامپ بدهند، شکست دیگری برای او رخ می‌داد و روزروز برآی‌اش درمقابل رقیب انتخاباتی‌اش پایین می‌آمد، لذا نمی‌خواستند نزدیک انتخابات ترامپ تضعیف شود. مساله دوم این است که آمریکایی‌ها وقتی از حمله به ایران یا جنگ با ما صحبت می‌کنند، معمولاً تنها گزینه‌شان حملات مقطعی هوایی است، با پرواز هواپیماها یا با موشک، برای اینکه آمریکا یا ترامپ هم بتواند چنین حمله‌ای را ساماندهی کند، اساساً نیازی به وتو یا مسائل اینچنینی ندارند و مسیرهایی هست که به‌بانه‌ای برای چنین حمله‌ای پیدا کنند. مثلاً از قانون ضد تروریسم استفاده می‌کنند و اقدام خود را انجام می‌دهند، مانند عملی که درخصوص ترور سردار سرلشکر سلیمانی انجام دادند. لذا اصولاً برای ما موفقیت یا عدم موفقیت وتو خیلی تفاوت نمی‌کند، به‌ویژه اینکه ترامپ از نظر رفتاری فرد ناشناخته‌ای است ولو اینکه سنا هم محدودیت‌های رئیس‌جمهور را تصویب کند، ممکن است او باز دست به چنین اقداماتی بزند. زمانی که سردار سلیمانی را به شهامت رساندند، از سوی کنگره، نمایندگان، رسانه‌ها و... اعتراضاتی رخ داد، حتی به‌صورت دسته‌جمعی نامه نوشتند، ولی به‌بانه ترامپ این بود که از قانون ضد تروریسم استفاده کرده‌است.

بحران داخلی اجازه‌دگرگیری با ایران را به ترامپ نمی‌دهد

این یعنی دگرگیری محتملی خواهیم داشت؟

ن نباید در این زمینه چندان نگران باشیم، خصوصاً که هرچه به انتخابات آمریکا نزدیک‌تر می‌شویم، ریسک چنین اقدامی برای ترامپ بالاتر می‌رود. ایران خواهان تنش نیست و در منطقه حضور ثبات‌زا دارد، مثلاً درمورد عراق به‌حرحال ایران از ثبات حمایت می‌کند، همین نخست‌وزیری که آمد به‌تثویق دوستان ایران در عراق چهار میلیارد دلار هزینه بی‌خودی است. همواره این را بیان می‌کند، حتی به بوش لدا بهانه‌ای در دست آمریکایی‌ها نیست. از سوی دیگر بعدی می‌دانم با بحران داخلی ایجاد شده درون آمریکا، مثلاً درگیری فرمانداران با ترامپ به اضافه ماجرای نرخ نفت، آمریکا نخواهد چالشی دیگر مانند یک جنگ را به دیگر مسائل و بحران‌های خود اضافه کند، لذا تصور نمی‌کنم اتفاق خاصی افتاده باشد.

ممکن است ترامپ برای دوره بعد در صورت پیروزی این فرصت قانونی را مورد استفاده قرار دهد؟
ترامپ سه‌سال پیش هم این وقت را داشت، اما دقت کنید او با چه شعارهایی در انتخابات از مردم رای گرفت و هم اکنون هم در انتخابات آن را تبلیغ می‌کند؟ او همیشه می‌گوید چرا در گوشه‌وکنار دنیا می‌جنگیم. هفت‌هزار میلیارد دلار هزینه بی‌خودی است. همواره این را بیان می‌کند، حتی به بوش جمهوری خواه ایراد می‌گیرد که چرا وارد جنگ افغانستان و عراق شد. درباره اوایما هم به همین صورت؛ پس شعار اصلی ترامپ نجاتگیدن بیرون از مرزهاست.

مساله بعدی این است که در موضوع شهادت سردار سلیمانی بالاخره اتفاقی که در داخل عراق افتاد مهم بود؛ مصوبه پارلمان این کشور درخصوص خروج نیروهای آمریکایی - علاوه بر این عکس‌العمل ایران هم قابل توجه بود؛ حمله به عین‌الاندلس تصمیم قابل توجیهی بود و حال هم بزرگ‌ترین سوال آمریکایی‌ها و حامیان منطقه‌ای آنها این است که از کجا معلوم در جریان یک درگیری، هریاپگاهی که آمریکا از آن استفاده می‌کند مورد حمله قرار نگیرد؟

بازآزادندگی فعلی یعنی کشورهای منطقه می‌دانند همراهی با آمریکا واکنش قطعی ایران را به‌دنبال دارد

آمریکا در عربستان، بحرین، قطر، امارات، کویت و... منافعى دارد و نیروهایش در این کشورها هستند. بالاخره نیروهای آمریکایی از یکی از این نقاط باید پرواز را آغاز کنند. ایران هم اعلام کرده هرکشوری در جریان دگرگیری به آمریکا کمک کند، ایران آن کشور را جزو کشورهای حامی آمریکا می‌داند و درمقابل آن می‌ایستند. تصور می‌کنم کشورهای منطقه این را متوجهند؛ تا یکی دو سال پیش که کشورهای عربی با ایران روابط خوبی نداشتند، مانند بحرین، عربستان و حتی امارات که چند وقتی است نسبت به بهبود روابط خود با تهران دست به کار شده، آمریکا را برای شدت عمل، حتی ته‌اجم به ایران تشویق می‌کردند، حالا اما می‌دانند هرکشوری با جنگ علیه ایران همراهی کند به‌طور طبیعی با عکس‌العمل ایران مواجه خواهد شد و همین مساله بازآزادندگی بزرگی است. درواقع این بازآزادندگی اجازه نمی‌دهد کاری کنند. ازاین‌رو می‌توان گفت دست آنها در پوست گردو است. در این مسیر ممکن است زیرساخت‌های ایران ضربه ببینند، ولی درمقابل زیرساخت بقیه هم مورد هدف قرار می‌گیرد. لذا امنیت کل منطقه به‌هم می‌خورد. من تصور می‌کنم با توجه به اطلاع آمریکا و حامیانش از واکنش‌های ایران، اتفاق خاصی نخواهد افتاد و آمریکایی‌ها هم به دلایلی که عرض کردم خیلی دنبال دگرگیری نیستند، هرچند می‌خواهند در منطقه نفوذ خود را داشته باشند.

وتو برای حفظ ژست و وجهه مقتدرانه ترامپ بود/ بدون اختیار جنگ، چرا عربستان باید به ترامپ پول بدهد

پس دلیل اصرار ترامپ به این وتو چیست؟

ترامپ می‌خواهد اقتدار خود را نشان دهد. وقتی هم این ابزار از او گرفته شود، عربستان چرا به ترامپ به‌عنوان مدافع خود پول بدهد. امارات، کویت و... می‌گویند تو که اختیاری نداری چرا باید از آمریکا حمایت مالی کنی؟ چرا باید ۵۱۰ میلیارد دلار سلاح بخریم؟ این کشورها که از این سلاح‌ها نمی‌توانند استفاده کنند. شنیدم برخی کشورهای منطقه، حتی کوچک‌ترها تا ۳۵۵ میلیارد دلار به آمریکا پول داده‌اند. بارها ترامپ اعلام کرده به ما پول بدهید تا آمادگی داشته باشیم از شما دفاع کنیم. الان ترامپ با اروپا و ناتو نیز همین‌طور برخورد می‌کند. به عرب‌ها خلیج فارس بیشتر فشار می‌آورد، چون پول بیشتری در اختیار دارند، اما نمی‌تواند به ایتالیا، اسپانیا یا یونان که با بحران اقتصادی دست‌وپنجه نرم می‌کنند، فشار بیاورد. لذا اینها متحدانی هستند که از آنها برای کسب درآمد استفاده می‌کند، حتی اگر نفت برای آمریکا یا ترامپ استراتژیک نباشد که نیست، درآمدی که کشورهای عربی از صادرات نفت به چین و شرق دور به‌دست می‌آورند برای ترامپ اهمیت دارد. آمریکا به‌دنبال این درآمد است، یعنی هنوز این منطقه برای آمریکا استراتژیک است و می‌خواهد در آنجا نفوذ داشته باشد. این ارقام قابل توجه هستند.

آمریکا گفته سیستم پاتریتو را از عربستان خارج می‌کنم. این اقدام آمریکا با ماجرای وتو برای حمله به ایران تناقض ندارد؟

چنین موضعی موقتی است. این اقدام آمریکا به نوعی فشار است، نه اینکه عملاً بخواهد این نیروها را بیرون بکشد، بلکه فشار می‌آورد و می‌گوید تولید و صادرات نفت را کاهش دهید تا قیمت نفت بالا برود که شرکت‌های آمریکایی ورشکست نشوند و با اصل راهبرد آمریکا منافاتی ندارد.

سیاست

آتش‌تهیه فشار تا ۱۴۰۰

آمریکا برای تحت تاثیر گذاشتن انتخابات سال آینده ایران، همزمان با پالس بازگشت به برجام، سایه جنگ خودسرانه ترامپ علیه ایران را نگه‌داشت مثل دعوت به میز مذاکره توسط اوایما همزمان با تهدید «همه گزینه‌ها روی میز است»

طراحی شده است.

چهارم اگر به حافظه تاریخی مردم ایران مراجعه کنیم، در روزهایی نه چندان دور مشاهده می‌کنیم اتفاقاتی با همین اثر ولی با اسامی متفاوت چند سال پیش درقبال ایران رخ داد. در دوران باراک اوباما، رئیس‌جمهور سابق ایالات متحده به‌جای «وتسو» و «اختیار جنگ» مکرر از یک نشانه مهم استفاده می‌شد و آن چیزی نبود جز «همه گزینه‌ها روی میز هستند». در آن زمان هم تحریم‌ها همین کارکرد امروز را داشت و صدالبته آژانس بین‌المللی انرژی اتمی هم دیگر بازوی آمریکا بود. روزها قطعه‌نامه‌های سربازی شورای امنیت ابزاری بود که این روزها آمریکا تلاش می‌کند با ماجرای «تمدید تحریم‌های تسلیحاتی» آن را بازنامایی کند و فشار حداکثری را تکمیل کند. حتماً متوجه شدید منظور چیست؟ بله ایالات متحده تلاش می‌کند ایران را وارد کند

پشت میز مذاکره تحت فشار حداکثری قرار گیرد و این روزها تمامی ابزارهای خود را برای رسیدن به این هدف فعال کرده‌است. دراین‌باره باید گفت این سناریو خیلی به حضور یا عدم حضور ترامپ در کاخ سفید هم ارتباط ندارد هرچند او بسیار مایل است پیش از انتخابات هرطور شده ایران را به اتاق مذاکره بکشاند و از آن به‌عنوان برگ موثر

بازگشت به برجام است، برخی آن را تایید کردند و بعد برخی رسانه‌ها تکذیب! این خبر در داخل واکنش‌های عجیب‌وغریبی در دولت به‌همراه داشت. می‌توانید به اظهارات رئیس‌جمهور دراین‌باره مراجعه کنید. درکنار این اتفاق تلاش‌ها برای تمدید تحریم‌های تسلیحاتی ایران روزافزونی می‌شود و اروپا هم آن را نفی نمی‌کند و حالا هم با یک رفت‌وآمد حقوقی این پیام به ایران مخابره می‌شود که دونالد ترامپ، همان فردی که سردار قاسم سلیمانی را ترور کرد، آماده ایجاد یک درگیری کوچک یا بزرگ با تهران است. به این مجموعه اتفاقات، خبرهای درز کرده از گزارش آتی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را هم اضافه کنید، اخباری که می‌گویند احتمال چرخش بیشتر آژانس در گزارش آتی و وارد آوردن اتهامات جدید به ایران دور از ذهن نیست.

سوم اخیر اقدام ترامپ و نظر مجلس سنا طی یکی، دو روز گذشته با بسامد بسیار بالا در رسانه‌های فارسی‌زبان خارجی منتشر شد و تحلیل‌ها و ارزیابی‌های زیادی پیرامون آن ازسوی این رسانه‌ها روی آنتن رفت و به‌عبارتی تلاش شد گزینه جنگ به‌عنوان یک امکان بسیار محتمل هم اضافه کرد، اخباری که می‌گویند احتمال چرخش بیشتر آژانس در گزارش آتی و وارد آوردن اتهامات جدید به ایران دور از ذهن نیست.

دوم نگاه ساده به این ماجرا گویای یک درگیری قدیمی با دووجه داخلی و خارجی برای آمریکاست، یکی چالش جمهوری خواه-دموکرات در درون این کشور که در آستانه انتخابات‌ها-اوج می‌گیرد و دیگری اتفاق نظر آنها در

چالش با ایران به‌عنوان یک مساله خارجی. البته نزدیک‌ی

به انتخابات ریاست‌جمهوری در اکتبر آینده نیز این گزاره را تقویت می‌کند. اما اگر قدری کلان‌تر به ماجرا نگاه شود و بعضی اتفاقات روزهای اخیر در کنار وتوی مصوبه

مجلس نمایندگان موردتحلیل قرار گیرد، مشخص خواهد شد که سناریوی پیچیده در مواجهه با ایران فارغ از

چالش‌های احزاب ایران در ایالات متحده در حال اجراست. چند اتفاق را مرور کنیم؛ چند روز پیش خبری به‌نقل از وزیر امور خارجه آمریکا منتشر شد که این کشور مایل به

سیدمحمد مردنی:

ترامپ می‌خواست اثبات کند قابل اطمینان است

تلاش بسیاری کرد، گفت: «این امر برای ایران نیست، بلکه نمایندگان آمریکا می‌خواستند ترامپ را محدود کنند و چنانچه وی نیز این محدودیت را می‌پذیرفت درواقع پذیرفته بود که فردی غیرقابل اطمینان است.»
مردنی ادامه داد: «دموکرات‌ها و منتقدان محدود ترامپ از میان جمهوری خواهان، اگر طرح را به‌تصویب می‌رساندند، بدین معنا بود که کنگره رئیس‌جمهور را قبول نداشتند و به او اعتماد ندارد و باید اختیارات رئیس‌جمهور محدود شود و از این‌رو او برای انتخاب مجدد موفقیت بدی داشت بنابراین مقاومت ترامپ و هواداران او طبیعی است و نباید موضوع را بزرگ کرد.»

آمریکا قصد تعرض به جمهوری اسلامی ایران را ندارد

استاد دانشگاه تهران با تاکید بر اینکه به‌نظر می‌رسد آمریکا قصد تعرض به جمهوری اسلامی ایران را ندارد، درباره اهداف آنها برای تمدید تحریم‌های تسلیحاتی ایران در اکتبر آینده گفت: «اگر تحریم‌های تسلیحاتی قبل از انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا براساس جدول زمان‌بندی برجام برداشته‌شود، مخالفان ترامپ این‌را به‌عنوان ابزاری علیه‌وی استفاده کرده و خواهند گفت چون او از برجام خارج شده، نمی‌تواند از مکانیسم ماشه استفاده کند.» وی در پایان خاطرنشان کرد: «بنابراین برای ترامپ بسیار مهم است که بتواند به‌نحوی جلوی لغو تحریم‌های تسلیحاتی ایران را در دست چند هفته قبل از برگزاری انتخابات این کشور بگیرد.»

حسن‌هانی‌زاده:

مشکل بزرگ ترامپ انتخابات ۲۰۲۰ است

آمریکا دارد، اما با وجود این، ممکن است رئیس‌جمهور آمریکا دست به عملیاتی علیه ایران بزند، هرچند پایان دادن به این عملیات در دست آمریکا نخواهد بود.» وی درباره اینکه آیا خود ترامپ این موضوع را می‌داند، اظهار داشت: «بله، اما ممکن است دست به عملیات محدودی بزند، چنانکه درمورد ترور سردار سلیمانی وشهد ایومهدی‌المهندس یک اقدام شناخته‌زده انجام داد.» این کارشناس مسائل غرب آسیا درعین‌حال افزود: «باید توجه کرد که ایران دارای ابزارهای زیاد و قدرت دفاعی بالایی است، هرچند ممکن است ترامپ به‌دلیل اشتباه محاسباتی ناشی از درگیری ایران با ویروس کرونا دست به خطا بزند.»

وی درباره اینکه آیا بیروسی کردنا دست به خطا بزند.»
است با زمینه‌سازی برای دوره بعد از انتخابات خواهد بود، اظهار داشت: «مشکل رئیس‌جمهور آمریکا انتخابات است، چرا که جو بایدن و حزب‌دموکرات به‌طور خاص به‌دنبال سرنوشتی ترامپ و خارج شدن او از کاخ‌سفید هستند.»
این کارشناس مسائل بین‌الملل با بیان اینکه ترامپ تلاش دارد تا پایان ماه‌مسال جاری برگ برنده‌ای برای پیروزی در انتخابات رو کند و اگر نتواند، شکست خواهد خورد، گفت: «پس از انتخابات ریاست‌جمهوری و پیروزی احتمالی دونالد ترامپ مشکل اصلی ایجاد نخواهد شد.» وی درباره تلاش آمریکا برای تمدید تحریم تسلیحاتی خرابی نیز خاطرنشان کرد: «آمریکا سعی دارد تحریم‌ها را تمدید کند ولی چه‌سایا اگر طرحی را به شورای امنیت ببرد، با وتوی روسیه و چین مواجه شود. ازاین‌رو این اقدام را جایگزین آن طرح کرده است.»

مخرب خواهد بود، دست به تحرکی نخواهد زد.» به گفته وی بسیار بعید است آمریکایی‌ها در این برهه دست به اقدامی علیه ایران بزنند چرا که تاوان سنگینی برای آنها در پی خواهد داشت و این در حالی است که وضعیت ترامپ در داخل این کشور مطلوب نیست. مردنی با اشاره به پیشینه جنگ‌های آمریکا خاطرنشان کرد: «معمولاً وقتی آمریکا در جنگ‌ها به کشورهای مختلف تجاوز می‌کند، دو حزب دموکرات و جمهوری خواه و بسیاری از مردم ناگاه و کم‌اطلاع این کشور پشت حکومت می‌ایستند، اما این‌بار شکاف در جامعه آمریکا به‌گونه‌ای است که چنین اتفاقی رخ نخواهد داد.»

شانس پیروزی مجدد ترامپ با اقدام نظامی علیه ایران از بین خواهد رفت

این کارشناس مسائل آمریکا بر همین اساس تاکید کرد: «با شرایط اقتصادی ایالات متحده و اپیدمی ویروس کرونا در این کشور چنانچه ترامپ شانس می‌هم برای انتخاب مجدد داشته باشد، با اقدام علیه ایران، شانسش از بین خواهد رفت، بنابراین تحرک نظامی رئیس‌جمهور آمریکا بسیار غیرمحتمل است.»

اگر ترامپ محدودیت حمله نظامی را وتو نمی‌کرد، پذیرفته بود فردی غیرقابل اطمینان است

وی در پاسخ به این سوال که چرا ترامپ برای وتوی طرح محدودیت حمله به ایران

علی جمشیدی و مریم عاقلی

گروه‌سیاسی

آمریکایی‌ها با یک برنامه چندوجهی در حال ساماندهی فضای جدیدی علیه ایران هستند تا تهران را دوباره وادار به آغاز مذاکره با کاخ سفید کنند. با وجود اینکه تحولات اخیر ازسوی برخی به‌عنوان یک اتفاق جدید و متفاوت از وقایع پیشین، شناسایی شده است اما یک نگاه از بالا و کلان می‌تواند به‌سادگی نشان دهد دوباره سناریوی تکراری آمریکا در مواجهه با ایران در مسیر اجرا قرار گرفته است.

اول در میانه مارس گذشته مجلس نمایندگان آمریکا در مصوبه‌ای اختیار جنگ با ایران را از رئیس‌جمهور گرفت و آن را به‌صورت مجوز ازسوی کنگره منوط کرد. دونالد ترامپ جندی‌بعد این مصوبه را وتو کرد تا سرنوشت آن با نظر سناتو‌های مجلس سنا گره بخورد. اعضای مجلس سنا هم پنجشنبه گذشته با ۴۹ رای موافق دربرابر ۴۴ رای مخالف نظر ترامپ را تایید کردند و این به آن معناست که ترامپ بدون اخذ اجازه از کنگره می‌تواند آغازگر یک درگیری با تهران باشد.

دوم نگاه ساده به این ماجرا گویای یک درگیری قدیمی با دووجه داخلی و خارجی برای آمریکاست، یکی چالش جمهوری خواه-دموکرات در درون این کشور که در آستانه انتخابات‌ها-اوج می‌گیرد و دیگری اتفاق نظر آنها در چالش با ایران به‌عنوان یک مساله خارجی. البته نزدیک‌ی به انتخابات ریاست‌جمهوری در اکتبر آینده نیز این گزاره را تقویت می‌کند. اما اگر قدری کلان‌تر به ماجرا نگاه شود و بعضی اتفاقات روزهای اخیر در کنار وتوی مصوبه مجلس نمایندگان موردتحلیل قرار گیرد، مشخص خواهد شد که سناریوی پیچیده در مواجهه با ایران فارغ از چالش‌های احزاب ایران در ایالات متحده در حال اجراست. چند اتفاق را مرور کنیم؛ چند روز پیش خبری به‌نقل از وزیر امور خارجه آمریکا منتشر شد که این کشور مایل به